

PHILIP TEIR

Eftermiddag i augusti

ROMAN

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

COPYRIGHT © Philip Teir, 2024
OMSLAG Sanna Mander
TRYCK ScandBook, EU 2024
SVENSKT ISBN 978-91-46-24198-0

www.wwd.se

HURSOMHELIST VAR VÄDRET näst intill perfekt. Det enda som störde var en svag nordlig vind som Mona kände om hon stod på baksidan av huset, och där skulle hon ändå inte stå under festen.

Hela veckan hade hon föreställt sig själv just stående, välkomnande: hon skulle inte ha sin yllekofta på sig utan endast sin ljusgröna bomullsklänning med bara armar. I huvudet såg hon det som på ett gulnat sextiotalsfotografi; ett sånt man ser av sina föräldrar när de är unga och har livet framför sig. På bilden Mona tänker på står hennes mamma i trädgården i solglasögon, de har precis köpt en bil, kanske smakat på exotiska frukter för första gången, det byggs nya hus i kvarteret, och de står där upptagna av sin egen lycka och ler stort, hennes mamma gravid, med bara armar. Riktigt så idylliskt hade det kanske aldrig varit, men det hade hon förstått först långt efteråt.

Som sagt, det blåste lite på baksidan. Och där skulle de inte stå, bara om någon ville se hennes äppelträd. Eller hennes var det ju strängt taget inte – hon hade ärvt det när de köpte huset. Men hon brukade tänka att det faktiskt var hennes, även om hon aldrig lärt sig hur man skulle beskära det.

Den första hösten i huset hade hon placerat äpplena

i små lådor i lidret, i bäddar av tidningspapper, men de hade ruttnat på en vecka och lockat till sig gnagare. Typiskt nybörjarmisstag. Hon skämdes för att berätta om det för någon. Hon insåg snart att äpplena passade bättre till mos och sylt, och måste användas direkt. Men det var inget hon behövde stressa över för tillfället. Inte nu, i början av augusti. Rönnbären hade knappt fått färg, och det skulle dröja åtminstone några veckor innan äpplena var mogna. (En annan bild som Mona får nu: hon har ingen kofta utan en klänning som är lätt att ta av, hon känner en längtan i kroppen efter att ha stått hela dagen bland andra kroppar. Och han rör vid henne, hans händer över hennes mage, perfekt temperatur i rummet, en aning kallt, och hon låter klänningen glida av. Vem är han? Det vet hon inte riktigt, det är alltid så med hennes plötsliga fantasier, hon ser aldrig något ansikte.)

Mona hade dukat upp under den stora tallen. Hon hade länge tänkt att trädet borde fällas. Trädet var högt, säkert närmare femton meter. Mick hade lovat göra det, men hon ville inte påminna honom, hon visste hur frånvarande han blev, som om hon bett om det omöjliga. Trädet ger bra skugga, hade han sagt, och hade visserligen rätt. Problemet var att det sög upp vatten ur marken, och därför var gräsmattan alltid lite dyster och torr runt trädet.

Hon hade kunnat ringa någon annan, någon som sysslade med att fälla träd, men då skulle Mick klaga på att hon betalade för något han kunde göra själv. På *talko*, hade han sagt, han skulle göra det på talko tillsammans med någon från jaktlaget. Men den dagen verkade aldrig komma.

Hennes syster hade sagt att hon skulle komma lite tidigare för att hjälpa till, och det var illavarslande – Charlotte brukade stå i ett hörn och röka och flörta med Mick på det där sättet som hon alltid gjorde; flickaktigt men i grunden harmlöst. Charlotte pratade ofta om en romans som uppstått på en Spanienresa för nästan tio år sedan. Mannen hade aldrig materialiserat sig i Finland, trots att han tydligen lovat det. Mona kunde inte längre komma ihåg vad mannen jobbat med, men det spelade kanske ingen roll eftersom hon var osäker på om han alls existerade.

Sammanlagt skulle det komma femton personer, kanske tjugo om hon räknade med barnen. Hon lutade räfsan mot väggen och stod en stund och räknade. En hårslinga föll över ögonen och hon drog den bakom örat. Det doftade sensommar: söt förruttnelse och frisk rök från en granne som eldade.

Mick var inne i huset, bakfull efter en bastukväll, och hade lovat hjälpa till med serveringen. Robert hade bjudit sin kompis Jacob, och Mona hoppades att pojkarna skulle sköta grillen så att hon och Mick kunde underhålla gästerna.

Festen hade varit Monas idé. Egentligen gjorde man inte så här – bjöd sina grannar på fest, inte här i stan, men sedan de flyttat till huset för några år sedan hade hon föreställt sig den här festen, att det var så här de skulle etablera sig i kvarteret. Det var alltid någon som måste börja om det skulle bli någon gemenskap grannarna emellan. Det kunde lika gärna vara hon.

Josefin kom ut på trappan. Hon hade fyllt nio i juni, och hade ljust flätat hår. Josefin älskade mat. Det är bra, tänkte Mona. Låt henne ha den aptiten så länge hon kan njuta av

den, tills någon kommer och säger hur flickor borde förhålla sig till sin kropp.

»Mamma?»

»Ja, älskling?»

»När kommer vi att äta tårtan?»

»När gästerna kommer, har jag ju sagt.»

Josefin gjorde en demonstrativ min, som egentligen var lite barnslig för hennes ålder – självklart förstod hon att de inte kunde äta tårtan innan gästerna kommit – men det var som en lek de båda upprätthöll. Som om Josefins påminnelse om tårtan var ett sätt att visa hur högtidligt det var att hennes mamma bakat.

»De kommer alldeles snart. Gå och säg till din bror att han ska stiga upp.»

Tårtan stod inne i kökets svalka. Mona hade verkligen ansträngt sig till det yttersta den här gången, bakat botten själv, köpt tre liter färska jordgubbar som hon skurit upp i perfekta, tunna skivor och gjort en krämig fyllning med en liten klick färskost för extra syrlighet. Hon hade prytt tårtan med en kvist röda vinbär, mest som dekoration. De var de sista bären som fanns kvar på busken, efter att trastarna kalasat hela sommaren.

Resultatet var vackert, tyckte hon själv, men det hade också tagit henne fyra timmar att få tårtan klar och ytterligare en timme för att städa köket efteråt. Det var nästan synd att de skulle skära i den.

Det slog henne att det inte fanns några fotografier av hennes föräldrar där någon diskade eller plockade undan. Såna familjebilder fanns väldigt sällan. Ingen man hade väl någonsin tagit en bild av en hustru som städade upp efteråt.

Hon gick in i huset, till sovrummet, för att hämta bordsduken hon strukit på morgonen. Mick låg i sängen och rummet hade en lukt av gammal bakfylla. Hon öppnade fönstret. Han hade varit uppe tidigt, till synes pigg och kry, men nu verkade han ha säckat ihop igen.

Hon sa det, av rutin mer än något annat:

»Du kan väl plocka upp här lite innan du stiger upp?»

Han låg med ryggen mot henne, nickade utan att vända sig om. Hon tittade på hans solbrända ryggtafla, armarnas väl definierade muskler och den lilla barnsliga virveln i håret. Hon lät honom vara.

Hon stängde sovrumsdörren, men den gled upp igen. Det var något med låset. Ännu en sak Mick lovat fixa. Hon gav dörren en ordentlig knuff med axeln och hörde hur den klickade fast.

Mona var trettiosex, skulle fylla trettiosju i augusti och tänkte ibland att hon borde röra på sig mera. Hennes syster gjorde inte mycket, men hade alltid behållit sin figur trots att hon var två år äldre. Liksom deras granne Päivi Hämmäläinen, som var liten och nätt.

En annan sak Mona tänkte var att hon borde ha skaffat fler barn än två. Nu kändes det lite sent att bli gravid igen eftersom ålderskillnaden mellan barnen då skulle bli så stor. Mick hade sagt att hon fick göra som hon ville, som om ett barn var hennes personliga beslut, ungefär som om det var något hon kunde gå till apoteket för att handla.

Om en vecka skulle han till Åbo igen, gå ombord på färjan och jobba i tio dagar. Det skulle vara tillfälligt först, bara så länge han letade efter något annat, men så blev det ett år, och ett till, och nu var han redan inne på det femte

året på sjön. Tio dagar på båten, sju dagar hemma, minus resorna till Åbo. Det verkade passa honom, det ständiga ombytet. Men Mona var inte dum. Med jobbet på färjan hade Mick också fått något nytt i steget, och det får en man i trettiofemårsåldern bara om han plötsligt blir självmedveten inför en kvinna. Eller inför flera kvinnor.

Mona hade besökt honom på jobbet i början när det var nytt. De hade ätit buffé och fått sitta vid kaptensbordet. Han hade varit så stolt, hans ansikte hade spruckit upp i ett stort leende när de visades till bordet, och hon hade faktiskt varit lite imponerad.

Nu tog han inte henne på resor längre. Men hon hade sett lapparna med telefonnummer, hittat kvitton, till och med anat parfymdoft på hans kläder när hon tvättade dem. Som i en dålig film. Varför sa hon inget? Kanske för att hon inte ville vara den som tog ansvaret för att artikulera det.

På något sätt hade hennes oro kompenserats av det här huset, som de köpte efter att Mick fått sitt nya jobb. Hon hade länge tänkt att de skulle bo i lägenhet, att hon inte ville rota sig alltför djupt, kanske en dag flytta till Åbo igen, men det var svårt att motstå att köpa ett hus när barnen blev äldre och krävde egna rum.

Hon hade dessutom börjat drömma om en egen trädgård, och nu höll hon sig sysselsatt året runt; planterade de första tomatfröerna i januari, odlade blommor, sådde kål redan i mars, planterade pelargoner, gjorde en stor rabatt med perenner runt hela huset, och kunde skörda zucchini, sallad, rödbeta och snittblommor under sommaren. Ännu i december kunde hon äta svartkål som hon planterat i maj. Det höll henne sysselsatt, och det höll henne – ja, det kunde man säga – tillfreds med tillvaron. Just nu var det det enda

hon behövde, men ändå kunde hon känna, som ett varsel, att det inte skulle vara för evigt. Men de flesta dagar sköt hon bort sådana tankar.

Som nu. Nu skulle hon bara duka bordet, sminka sig lite, och sedan börja koka kaffe.

Päivi Hämäläinen dök upp redan klockan tolv, med barn och hundar i släptåg. Mona hann tänka att hon skulle få mindre gjort nu, eftersom hon skulle bli tvungen att underhålla. Päivi var en pålitlig vän, problemet var att hon daltade med sina barn. Hon lät dem aldrig springa fritt utan hade hela tiden ett öga på dem, även om de bara var hemma i sin egen trädgård, och varje dag kunde Mona höra Päivis röst på andra sidan vägen; »Var försiktig!«, »Var försiktig!«, detta ständiga var-försiktig-jamande som aldrig verkade ta slut. Och om något av barnen föll och slog sig – vilket Mona ansåg hände oftare just för att barnen aldrig kunde koncentrera sig på sig själva och sin lek – då fick Päivi alltid tillfälle att berätta hur rätt hon hade haft, vilket var ett slags ritual i sig, jag-sa-ju-att-du-skulle-vara-försiktig-ritualen.

Det gjorde Mona galen. Men Päivi hade andra goda egenskaper, och den viktigaste var att hon var, på sätt och vis, lojal. Hon ställde upp och hjälpte till, hon kom ofta med goda råd, och hon mindes alltid var de hade avslutat diskussionen senast, så det var lätt att ta upp tråden igen. När Päivi ibland tillät sig att lämna sina barn – de var fyra och sex – för en kvart eller tjugo minuter, kunde de ha riktigt vettiga samtal. Ofta stod de på gatan och pratade.

Dessutom var Päivi bra på skvaller, och det var nyttigt för Mona som var relativt ny i kvarteret. Hur Päivi kunde veta så mycket var egentligen obegripligt med tanke på hur fjätt-rad hon var vid hemmet.

Nu slog Päivi ut med armarna och frågade: »Vad kan jag göra?»

Mona noterade att barnen stod bredvid, förvirrade, som om de inte hade det i sig att leka spontant, som om de väntade på en order. Mikko var en fräknig sexåring med en glugg vid framtänderna och ett tjockt hårsvall som Päivi klippte efter bästa förmåga, och hans lillasyster Iida var ljus och stum och hade en vaksam blick, som om hon hela tiden misstänkte att någon försökte lura henne.

Hundarna, två labradorer, en svart och en gul, hade kommit in på gården, först nosande på allt som fanns att nosa på, som för att göra en kartläggning, och sedan – när det visat sig att det inte fanns någon mat i sikte – lojt lagt sig på en plätt i solen. De var redan gamla, utan valpig nyfikenhet och iver. Päivi och hennes man hade skaffat hundarna innan barnen; Mona antog att det hade varit ett sätt att öva sig på att bilda familj.

Päivi var ungefär lika gammal som Mona, men såg – det ville Mona i alla fall själv tänka – lite mer tantig ut, lite mer benägen att ha kläder köpta i all hast från stormark-naden. Rent utseendemässigt var hon svårdefinierad; kort, blond, naturligt smal och hade antagligen inte ett särskilt komplicerat förhållande till sin kropp. Mona var säker på att Päivi hade sett likadan ut sedan tonåren. Mona själv hade solglasögon och kände sig plötsligt utklädd och tillgjord.

»Vi borde duka färdigt«, sa hon.

De gick in för att hämta servetter och glas. Päivi föreslog att de skulle ta in hundarna, så att de inte skulle störa gästerna.

»Lås in dem i sovrummet. Och säg till Mick att vi behöver hans hjälp med att flytta bordet.«

Päivi visslade på hundarna, som reste sig långsamt och motvilligt, som två tonåringar som tvingades till skolan.

Servetterna som de placerade på bordet hölls inte på plats, så de placerade dem under besticken. Mona ville använda riktiga bestick och riktiga glas, inga billiga engångstallrikar.

»Vi har diskmaskin. Det blir snyggare så här.«

»Du gör alltid så fint, jag önskar att jag hade energin att dekorera och pynta.«

»Var inte så anspråkslös«, sa Mona, som hade sett Päivis tårtor, som vittnade om årtionden av ärvd kunskap kring att baka och laga mat. Päivi hade också bemästrat hur man skötte sina äppelträd, som stod i en prydlig rad framför huset. Hon hade erbjudit sig att hjälpa Mona. »Kari kan säkert beskära dina träd«, hade hon sagt. Mona hade svarat undvikande, eftersom hon visste att Mick skulle se det som ett nederlag om grannen klippte hans äppelträd.

Mick, som hade masat sig upp ur sängen, flyttade bordet så att det stod lite närmare grillen och lyfte ut ett litet sidobord där gästerna kunde placera det som de hade tagit med. Roberts kompis Jacob kom cyklande, en närsynt tolvåring med glasögon – som Mona av någon anledning hade fäst sig vid, och kanske tyckte lite synd om: Jacobs mamma hade stuckit (till Sverige, enligt Päivi) och hans pappa jobbade med något kommunalt jobb inne i stan.

Hålen i Jacobs tröja antydde att de inte hade det jättebra ställt hemma. Pojken tydde sig ofta till de vuxna, som en person som kommit ut i solen och försöker suga upp så mycket värme han kan medan han har tillfälle.

Gästerna välldes in klockan ett. Mick stod och tog emot tillsammans med Mona. Det hade blivit senare än planerat kvällen innan, och han var fortfarande lite mör. En lätt huvudvärk bultade strax innanför pannan. Mona hade sagt till honom, innan han gick hemifrån, att han skulle tänka på klockan, och visst hade han gjort det – han hade tackat nej till den där sista ölen efter kvällsbastun, då de andra ville fortsätta – men det hade ändå blivit ett rätt vilt sjöslag vid middagen. Eller »middagen« var kanske fel ord – de hade ätit potatissallad direkt ur förpackningen och grillat korv medan de drack öl och tog en och annan snaps. Glenn Holmberg hade som vanligt haft en iskall Koskenkorva under jackan, antagligen en av de flaskor som Mick hade haft med sig från båten. Deras bastukvällar hade blivit blötare sedan han fått jobbet.

Nu kom grannarna med sina nyfikna blickar och frågor. Uffe, som brukade stå på vägen med sin gamla tax Pamela, ställde sig vid Mick och konstaterade att de hade haft tur med vädret. Sedan ville han veta om oljepannan fortfarande tuffade på som vanligt – Mick nickade snabbt, för han hade ingen lust att gå in på en diskussion om oljepannor och deras för- och nackdelar. Dessutom var det sommar och den hade inte varit på sedan i maj.

Harriet och Taisto Korteinen bodde några hus bort. De hade precis gjort en takreovering, som – vilket Taisto berättade för Mick och Uffe – hade blivit »dyr som synden«.

Kari Hämäläinen, Päivis man, ställde sig bredvid sin fru. En äldre dam som bodde i ett vitt hus med utsikt över den lilla viken som låg i ändan av vägen, men som Mick inte mindes namnet på, hade tagit med sig blåbärspaj.

Alla var lite skygga utom Taisto som visste hur man tog plats. Han gick genast fram till den gamla tallen för att inspektera den. Mona hade redan pratat i tre somrar om att den borde fällas, och Taistos skeptiska blick verkade bekräfta det.

»Har nog torkat ut«, sa han, och vände sig mot Mick, »ett jävla jobb att få ner bara.«

Mick släppte ur sig ett odefinierat hummande.

Taisto tittade på tallen en lång stund, sedan på huset, verkade räkna ut i vilken riktning den borde fällas.

»Den som ska fälla den här måste ha ganska bra precision för att göra det snyggt. Brytmånen måste ha tillräcklig längd och lagom bredd. Kan vara svårt. Det är trångt här«, sa han.

Mick gick till grillen för att se om glöden hade tagit sig.

Till festen kom också en familj som bodde i ett litet hus längre ner på gatan. De hade kommit till stan som flyktingar från Kosovo under sommaren och hade två yngre döttrar och en pojke i samma ålder som Jacob och Robert. Mannen klarade sig hyfsat på sin begränsade engelska, och frun kompenserade språkförbistringen med en korg full av piroger. Hon var storbystad och klädd i en blå kjol och svart skjorta av siden. Mona tog en tugga av en av pirogerna och berömde dem inför alla. Frun nickade vänligt.

Robert och Jacob radade upp korv på grillen och delade ut tallrikar till alla. Den kosovoalbanska pojken stod med sina föräldrar, men hans pappa skuffade fram honom mot

sina jämnåriga. Robert och Jacob nickade mot honom, och han ställde sig bredvid dem, försökte göra sitt bästa för att se ut som att han också bidrog till att övervaka grillen. Ingen kom på tanken att presentera sig.

Mona konstaterade att Charlotte var sen som vanligt.

»Det är väl bara att hugga in då«, sa hon och höjde sitt glas. Det kändes som att hon hade gjort rätt beslut; pappersmuggar hade varit betydligt tråkigare.

Hon hade fortfarande bara armar, men frös bara lite.

Det var två år mellan Mona och Charlotte, och Mona var den yngre av systrarna. När de var barn delade de rum och sov i en våningssäng som deras pappa hade byggt. Mona lärde sig läsa tidigt, redan vid fyra års ålder – hon mindes att det första ordet hon lärde sig var »önskar«, när hon skulle skriva ett födelsedagskort till Charlotte – och därför kunde de båda ligga överst i våningssängen och läsa om kvällarna. Det gjorde de i flera år innan det blev så trångt att Mona började föredra sin egen säng. Charlotte hade ett litet blixformat ärr vid sitt vänstra ögonbryn, efter att hon en gång – hon måste ha varit fem eller sex år gammal – försökt svinga sig ner i Monas säng under ett barnkalas. Mona mindes fortfarande hur mycket Charlotte grät den gången, hennes äldre syster, och hur synd om henne det hade varit. Samtidigt var hon svartsjuk på Charlotte för all den uppmärksamhet hon fick, och började gråta själv. Det hade fått önskad effekt; hennes pappa tog upp henne i famnen där hon fick sitta resten av festen.

Ärret syntes fortfarande om Charlotte blev röd i ansiktet

eller solbränd, men det gav henne bara »karaktär«, som deras mamma hade sagt. Charlotte hade varit orädd och fysiskt aktiv hela livet – när hon gick på lågstadiet fick hon åka till tennisplanen i stan med deras pappa på helgerna, och spela mot hans jämnåriga vänner. Hon deltog i gymnastik och simmade aktivt under hela skoltiden – först när hon började gymnasiet slutade hon. Och då gjorde hon det tvärt, som om någon okänd kraft hade hindrat henne. Charlotte sa att hon tröttnade på enformigheten i idrotten, att hon inte orkade lyssna på sina egna tankar längre, och Mona föreställde sig det som en enarmad bandit som fått slut på mynt. Det var deras mamma som till slut kunde diagnostisera situationen bäst. Hon slog fast att Charlotte helt enkelt fått ett nytt intresse: pojkar. Det märkte Mona också när hon började höra ljudet av mopeder utanför deras hem så gott som varje dag. Charlotte, som hade blivit lång och snygg och rökte i smyg, hoppade alltid på där bak och susade iväg. Efter det såg man henne knappt hemma. Det var svårt att ha pojkvän när man delade rum med sin lillasyster.

Mona var aldrig sportintresserad. Hon var ett av dessa barn som blev vald sist i skolgymnastiken och som var rädd för att få bollen i huvudet när de spelade volleyboll, vilket hon ofta fick (av någon anledning tycktes de flesta olyckor drabba just dem som var mest försiktiga). När hon hade haft sin sista gymnastiklektion i gymnasiet var hon så lättad att hon låg i sitt rum och fantiserade om att aldrig någonsin röra på sig igen, aldrig stiga upp, utan bara fortsätta läsa böcker.

Hon satt i redaktionsrådet för tidskriften *Fönstret* i bara två år innan hon övertalades att ta rollen som chefredaktör. Hon skulle dela jobbet, försäkrade man henne, med

en redaktör som skulle sitta i Umeå. Markus, som han hette, lovade att axla ansvaret för ombrytning, layout och budgetering.

»Ditt jobb blir i princip bara att beställa och redigera texter«, sa han när han ringde till Mona och förklarade upplägget. Hon tackade ja eftersom hon länge hade tänkt att tidningen behövde förnyas. Hon hade dessutom tid på kvällarna när Mick var borta. Hennes vanliga jobb var som lärare på ett lågstadium i stan, ett jobb som hon trivdes med men som hon aldrig tänkt skulle bli långvarigt. Det fanns tid att både läsa och skriva på sidan om.

Tidningen hade en lojal prenumerationsskara på omkring 200 personer, de flesta i Finland, och den fanns att läsa i nästan alla bibliotek i landet. Med stöd från olika fonder och stiftelser hade man lyckats hålla den flytande i snart tjugo år. Markus tog hand om bidragsansökningarna.

Det första numret hon gjorde var så gott som klart när hon hoppade in. Hon behövde bara skriva en ledartext och förkorta några artiklar i det recensionsblock som fanns i slutet av tidningen. Temat var »Feminism på 90-talet«. Det var ett lite för stort tema egentligen, men det breda anslaget gav en möjlighet att klämma in ganska mycket. De som hade skrivit tillhörde alla en generation med rötter i sjuttioalets feminism, men det kunde väl inte diskvalificera dem? I numret publicerades i alla fall dikter av en ung kvinnlig skribent från Nykarleby, och även om dikterna inte var strängt taget feministiska (de verkade mest handla om djur och olycklig kärlek) kunde man i alla fall hävda att skribenten var en representant för nittioalets kvinnor.

Monas ledare hade rubriken »Anteckningar rörande

kvinnligt arbete», en titel hon lånade från en bok från 1936 som hon hittat på ett antikvariat i stan, och hon drev tesen att det Österbotten hon flyttat tillbaka till efter studierna åtminstone delvis var ett matriarkat, eftersom kvinnor så ofta fungerade som överhuvuden i familjerna. Kvinnor bestämde över maten, över de sociala sammanhangen, över barnen och delvis också över familjeekonomin. Det sista var inte helt sant, men hon hade en stark känsla av att hon var något på spåren. Det fanns ett kvinnligt nätverk i Österbotten som bestod av släktband och vänskapsband, som männen inte hade tillgång till. Som vanligt kom det inte mycket respons när tidningen väl var tryckt och utskickad, men hon fick ett uppmuntrade brev av en av tidningens långvariga prenumeranter, en pensionerad modersmåls-lärare i Kristinestad.

I nästa nummer de gjorde skulle de presentera sexton samtida isländska poeter. Temat skulle i princip fylla hela numret. De hade bett utomstående om hjälp, eftersom de behövde någon som gjorde urvalet och någon som översatte till svenska. Den äldsta poeten var född 1932 och den yngsta 1970. Tillsammans blev det omkring 80 dikter, med 4–9 dikter per poet.

Hon fick inte särskilt bra betalt för att jobba med *Fönstret* men det lilla hon fick lade hon undan med tanke på en dag när hon kanske behövde pengarna.

Micks huvudvärk hade inte blivit bättre, trots att han tagit en liten återställare i köket medan Mona ställde i ordning på gården. Han hade lagt sig till med den vanan på båten – det var vad hans kolleger gjorde efter sena festnätter, en liten Jäger och en burk öl för att återfå balansen.

De brukade använda det engelska uttrycket »hair of the dog«, eller »koiran karva« som man sa på finska. Tanken att man botas av ett hår från hunden som bitit. Det var ingen dum teori. Det brukade fungera, men idag släppte huvudvärken inte och i stället kände han sig bara mer trött och fumlig.

Ölen på bordet bredvid grillen såg lockande ut, så han korkade upp en flaska mot grillen och hällde i sig halva medan han lyssnade på Taisto som förklarade exakt hur Mick borde dra nya vattenledningar från huset till gatan.

»De gamla galvanrören är helt svarta. Det är plast som gäller nu. Om du skulle plocka upp ett av de där gamla rören och försöka se genom det skulle det inte lyckas, det skulle bara vara en liten springa. Har ni bytt rör än?»

De hade inte bytt rör än, och han hade inte vetat att det var något de borde göra. Mick hade många praktiska egenskaper, men att vara husägare var relativt nytt för honom. Hans pappa var händig, lämnade alltid sågspån efter sig på grund av något byggprojekt på gården, men det hade – kanske just därför – inte intresserat Mick, som tyckte att det fanns för lite tid i världen för att göra allt själv, som österbottningar alltid ansåg att man borde. Just därför tyckte han om att arbeta på färjan med kunderna, för att han fick ett visst avstånd till den här småstaden. Men han njöt också av den vita stärkta skjortan, den lite sömniga stämningen, och jovisst, av alla kvinnor som flörtade med honom när han stod i baren eller taxfree-butiken. Uniformen gjorde något med en, den gjorde honom intressantare. Och alkoholen gjorde något med kvinnor.

Han drack upp sin öl och gick till grillen och plockade upp en grillkorv till sig själv. Hällde på lök, gurksallad,

ketchup och senap. Robert tittade på honom med de där lite rädda rådjursögonen som han alltid hade, och som Mick inte förstod – han var väl inte rädd för sin pappa? Det var svårt att veta, han hade ju själv alltid hållit sig borta från sin egen far, och tyckte väl inte att det hörde till saken att han skulle tillbringa särskilt mycket tid med sin son. Den där kompisen, Jacob, hade något lite skumt över sig, något feminint och samtidigt hungrigt, som om han var en hund som tog för sig av allt som erbjöds. När han var hemma hos dem strök han omkring i köket, verkade lyssna på allt som sas, som om han studerade dem. Nu stod han koncentrerad och tittade på Mick medan han åt.

»Vad glor du på?« snäste Mick skämtsamt, och pojken tittade genast ner i gräset.

Utan att Mick märkte det hade det blivit mulet. Kari Hämläinen tittade upp och konstaterade att det kanske skulle börja regna. De hade inte kommit till kaffet ännu, och Mona ville absolut dricka det utomhus. Det fanns inte rum nog åt alla i köket och det var fortfarande varmt ute.

»Päivi, kommer du och hjälper mig med kaffet?« frågade hon samtidigt som hennes syster kom in i trädgården.

Om Mona hade tänkt att hon varit onödigt upklädd idag, skingrades sådana tankar nu. Charlotte hade svarta läderbyxor, en bylsig stor skjorta, skramlande armband och ett par gigantiska guldörhängen. Mona kom att tänka på filmen *Änglagård*, som hon sett på bio samma vår. Trots att Charlotte bodde kvar i Jakobstad – och till skillnad från Mona aldrig hade studerat i Åbo – såg hon ut som en hemvändare från storstan på tillfälligt besök.

Charlotte gick fram och nickade till alla och rufsade till Robert i håret.

»Behöver ni hjälp?» frågade hon och vände sig till Mona.

»Det ser ut som att det kan bli regn senare, så jag ska duka undan här lite«, sa Mona. »Vi klarar oss. Ät först.«

Charlotte nickade, tände en cigarett, och började samtidigt lasta upp lite mat till sig själv utan att bry sig om grannarna. Hon hälsade på Mick.

Det var någonting konstigt med stämningen i köket när Mona och Päivi kom in. Mona kunde inte sätta fingret på det, men det var som om det var för tyst. Det var Päivi som först fick syn på hundarna. Den ena låg på marken och sov och den andra stod på bakbenen och slickade i sig resterna av tårtan från ett fat på bordet. Mona hann inte riktigt registrera vad som hände, men på en bråkdel av en sekund hade Päivi klivit fram och tagit båda hundarna i nacken, släpat dem mot hallen och skuffat ut dem genom ytterdörren. Mona stod som förstummad och såg på ödeläggelsen i köket.

»Stängde du dörren till sovrummet ordentligt?» frågade hon när Päivi kom tillbaka igen.

»Va?»

»Sovrumsdörren? Stängde du den?» Mona skrek nästan nu.

»Jag stängde den normalt, som man gör.«

Mona intalade sig att det här inte var någon katastrof. Hon försökte räkna ner från tio i sitt inre, försökte betrakta det utifrån.

Barnen kom in med tallrikarna.

»Jag är jätteledsen«, sa Päivi. »Jag kan skicka Kari till butiken för att köpa något.«

Josefin tittade förvånat på sin mamma som stod med händerna tryckta mot pannan, som om hon fått en plötslig huvudvärk.

»Mamma, vad är det?»

Mona pekade på den tomma tallriken. Det var bara några strimmor grädde kvar. Josefins läpp började darra.

Päivi lyfte bort fatet från bordet och kramade Mona hårt. Hon kände Päivis späda, beniga kropp mot sin egen.

»Har de ätit upp hela? Men det var ju vår tårta!» skrek Josefin med gråten i halsen.

»Såja, det gör ingenting«, sa Mona, både till Josefin och till Päivi som fortfarande höll om henne.

Men faktum var att det gjorde någonting. Hon hade bakat den där tårtan med hela sitt hjärta medan Mick var på bastukväll och sedan sov av sig ruset nästa morgon. Hon hade njutit av att följa receptet till punkt och pricka, men framför allt njutit av känslan av att hon inte var sån; inte en sån som gormar på sin man för att han haft lite kul med sina vänner, inte en sån som tjatar och håller på – hon var tvärtom en modern kvinna som läste moderna feministiska författare, som kunde koncentrera sig på sin egen dag utan att hon lät andra förstöra den, hon hade sin stolthet, hon hade sin egen inre lycka, sin överraskande skickliga förmåga med kniven när hon skar upp jordgubbarna, precisionen när hon smetade ut grädde över tårtan. Och nu fick hon inte ens ha det, nu fick hon inte vara den personen, ta den rollen som hon bestämt sig för att njuta av och visa upp. Hon tillät sig bli upprörd, känslsam. Hon var inte den stolta moderna kvinnan med egen agenda, den som kunde skilja på verkligheten och på det som bara var barnsliga fantasier. Hon kände hur tårar var nära att bryta fram.

Päivi släppte henne och började städa upp i köket. Hon slängde tårtfatet i diskhon.

»Jag är verkligen... om det är något jag kan göra. Robert, kan du koka kaffe?» sa hon. »Jag går ut och säger till Kari att han får skaffa fram något.«

Mona hade bestämt sig för att inte röka medan gästerna var där, men nu gick hon in i sovrummet för att gräva fram en av Micks cigarettlimpor från båten.

Hon blev nästan skrämmd när hon kom in i rummet och Jacob stod där mitt på golvet som om han förrirrat sig in och glömt vad han hade för ärende. Han bara stod där med sitt mörka hår, med ryggen vänd mot henne, och tittade ut genom fönstret.

»Hej«, sa hon. »Vad gör du här?»

Han vände sig snabbt om.

Han hade ett fotografi i handen, det var deras bröllopsfotografi, Mick i ljus kostym och hon i en klänning hon ärvt av sin mamma. Det var femton år sedan nu, och alltid när hon tittade på bilden var det som att hon tittade på två barn. När hon såg sig själv i ögonen på bilden var det som att stirra in i ögonen på ett dumt djur, som att det inte fanns någonting där, utom möjligtvis lite ungdomlig naivitet och pirrig förväntan.

»Man känner nästan inte igen dig«, sa Jacob, och lade huvudet på sned och tittade på bilden som om han bedömde ett konstverk på ett museum.

Monas ögon smalnade. Vem var den här pojken egentligen? Men hon sansade sig snabbt och frågade:

»Kan du inte gå till köket? Robert ska koka kaffe. Eller du kanske kan fråga Päivi om hon behöver hjälp med något?»